

Dokument z posiedzenia

**B9-0258/2019 }
B9-0259/2019 }
B9-0260/2019 }
B9-0263/2019 }
B9-0267/2019 } RC1**

18.12.2019

WSPÓLNY PROJEKT REZOLUCJI

złożony zgodnie z art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu

zastępujący tym samym następujące projekty rezolucji:

B9-0258/2019 (ECR)
B9-0259/2019 (Verts/ALE)
B9-0260/2019 (S&D)
B9-0263/2019 (Renew)
B9-0267/2019 (PPE)

w sprawie rosyjskiej ustawy o obcych agentach
(2019/2982(RSP))

**Michael Gahler, Tomáš Zdechovský, Andrey Kovatchev,
David McAllister, Antonio López-Istúriz White, Andrius Kubilius,
Rasa Juknevičienė, Eva Maydell, Magdalena Adamowicz, Milan Zver,
Željana Zovko, Roberta Metsola, David Lega, Inese Vaidere, Tomas Tobé,
Romana Tomc, Seán Kelly, Arba Kokalari, Vladimír Bilčík,
Sandra Kalniete, Maria Walsh, Michaela Šojdrová, Luděk Niedermayer,
Liudas Mažylis, Ioan-Rareș Bogdan, Gheorghe-Vlad Nistor, Jiří Pospíšil,
Ivan Štefanec, Michal Wiezik**

RC\1195502PL.docx

PE643.431v01-00 }
PE643.432v01-00 }
PE643.433v01-00 }
PE643.436v01-00 }
PE643.440v01-00 } RC1

w imieniu grupy PPE

Kati Piri, Tonino Picula

w imieniu grupy S&D

Antony Hook, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Malik Azmani, José Ramón Bauzá Díaz, Phil Bennion, Stéphane Bijoux, Gilles Boyer, Sylvie Brunet, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Jérémy Decerle, Anna Júlia Donáth, Engin Eroglu, Christophe Grudler, Bernard Guetta, Ivars Ijabs, Moritz Körner, Ondřej Kovařík, Nathalie Loiseau, Radka Maxová, Karen Melchior, Jan-Christoph Oetjen, Dragoş Pîslaru, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Monica Semedo, Susana Solís Pérez, Ramona Strugariu, Irène Tolleret, Hilde Vautmans, Marie-Pierre Vedrenne, Irina Von Wiese, Chrysoula Zacharopoulou

w imieniu grupy Renew

Viola Von Cramon-Taubadel, Bronis Ropé, Sergey Lagodinsky,

Hannah Neumann

w imieniu grupy Verts/ALE

Anna Fotyga, Jacek Saryusz-Wolski

w imieniu grupy ECR

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie rosyjskiej ustawy o obcych agentach (2019/2982(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Rosji i stosunków UE-Rosja,
- uwzględniając oświadczenia rzecznika Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) z dnia 23 listopada 2019 r. w sprawie zmiany ustawy o obcych agentach w Federacji Rosyjskiej oraz z dnia 26 listopada 2017 r. w sprawie przepisów rosyjskich umożliwiających rejestrację mediów zagranicznych jako obcych agentów,
- uwzględniając wydane w dniu 11 grudnia 2019 r. oświadczenie delegatury UE przy Radzie Europy na temat zmian ustawy o obcych agentach w Federacji Rosyjskiej,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka, w szczególności art. 19 tej deklaracji dotyczący prawa do wolności opinii i wypowiedzi oraz jej art. 20 dotyczący prawa do wolności pokojowego zgromadzania się i zrzeszania się,
- uwzględniając oenzyklopedyczną deklarację o obrońcach praw człowieka, w szczególności jej art. 13 dotyczący wolności zrzeszania się,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, w szczególności jego art. 22 dotyczący prawa do wolności zrzeszania się,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (europejska konwencja praw człowieka),
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka i protokoły do niej, w szczególności art. 10 tej konwencji dotyczący prawa do wolności wyrażania opinii oraz jej art. 11 dotyczący prawa do wolności zgromadzeń i stowarzyszania się,
- uwzględniając wytyczne Unii Europejskiej w sprawie obrońców praw człowieka,
- uwzględniając konstytucję Federacji Rosyjskiej, zwłaszcza rozdział 2 o prawach i wolnościach obywateli,
- uwzględniając oświadczenie Przedstawiciela Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) ds. Wolności Mediów z dnia 20 listopada 2019 r.,
- uwzględniając opinię Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 15 lipca 2013 r. na temat ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej dotyczącego organizacji niekomercyjnych w świetle standardów Rady Europy oraz uaktualnioną opinię na temat ustawodawstwa Federacji Rosyjskiej dotyczącego organizacji niekomercyjnych i praktyk w tym zakresie w świetle standardów Rady Europy wydaną dnia 9 lipca 2015 r.,

- uwzględniając opinię Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji

Weneckiej) z dnia 27 czerwca 2014 r. w sprawie ustawy federalnej dotyczącej organizacji niekomercyjnych (ustawa o obcych agentach), jej opinię z dnia 13 czerwca 2016 r. w sprawie rosyjskiej ustawy federalnej nr 129-FZ (o niepożądanym działaniu zagranicznych i międzynarodowych organizacji pozarządowych) oraz sprawozdanie Komisji Weneckiej na temat finansowania stowarzyszeń z dnia 18 marca 2019 r.,

- uwzględniając art. 144 ust. 5 i art. 132 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że prawo do wolności myśli, słowa, zrzeszania się i pokojowego zgromadzania się zapisano w konstytucji Federacji Rosyjskiej;
- B. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska jest sygnatariuszem Powszechnej deklaracji praw człowieka i europejskiej konwencji praw człowieka, a także członkiem Rady Europy, a zatem zobowiązała się do przestrzegania międzynarodowych standardów i zasad praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności;
- C. mając na uwadze, że w lipcu 2012 r. parlament Rosji przyjął ustawę o obcych agentach wymagającą, by rosyjskie organizacje pozarządowe rejestrowały się w Ministerstwie Sprawiedliwości Federacji Rosyjskiej jako „organizacje pełniące funkcje obcych agentów”, jeżeli otrzymują środki finansowe z zagranicy i prowadzą działalność mgliscie określoną jako „działalność polityczna”; mając na uwadze, że w czerwcu 2014 r. ustawę tę zmieniono, aby umożliwić temu ministerstwu rejestrację organizacji pozarządowych jako obcych agentów z jego własnej inicjatywy; mając na uwadze, że w listopadzie 2017 r. rozszerzono zakres ustawy, aby narzucić stosowanie określenia „obcy agent” wobec wszelkich mediów zagranicznych, które pośrednio lub bezpośrednio otrzymują finansowanie z zagranicy;
- D. mając na uwadze, że w dniu 21 listopada 2019 r. parlament Rosji zatwierdził najnowsze zmiany ustawy o obcych agentach, które polegają na objęciu statusem obcego agenta osób prywatnych, w tym blogerów i niezależnych dziennikarzy; ustawę tę dnia 2 grudnia 2019 r. podpisał prezydent Władimir Putin; mając na uwadze fakt, że ustawa nakłada szczególne wymogi w zakresie rejestracji, rachunkowości i oznakowania publikacji, a niestosowanie się do jej przepisów jest przestępstwem, z którym mogą wiązać się sankcje w postaci wysokich grzywn administracyjnych lub pozbawienia wolności do dwóch lat;
- E. mając na uwadze, że na mocy tej ustawy Rosjanie i cudzoziemcy zajmujący się tworzeniem lub dystrybucją treści serwisów informacyjnych określanych jako obcy agenci będą uznawani za obcych agentów, co sprawi, że dziennikarze, ich źródła lub nawet osoby udostępniające materiały w mediach społecznościowych mogą być piętnowani jako obcy agenci i może potencjalnie prowadzić do autocenzury i zniechęcać nie tylko do publikowania, ale również udostępniania publikacji;
- F. mając na uwadze, że rosyjska ustawa o obcych agentach narusza europejską konwencję praw człowieka, międzynarodowe porozumienie Rady Europy, które m.in. chroni wolność słowa i mediów; mając na uwadze, że tym samym Rosja nie wywiązuje się ze swych obowiązków jako członek Rady Europy; mając na uwadze, że Komisarz Praw Człowieka Rady Europy uznał tę ustawę za niezgodną z międzynarodowymi i

europijskimi standardami w dziedzinie praw człowieka; mając na uwadze, że ustawa o obcych agentach stanowi naruszenie zobowiązań Rosji jako członka OBWE, a także sygnatariusza Powszechnej deklaracji praw człowieka; mając na uwadze oczekiwania UE, że Federacja Rosyjska, która jest stałym członkiem Rady Bezpieczeństwa ONZ, będzie w pełni wywiązywać się z podjętych zobowiązań międzynarodowych;

- G. mając na uwadze, że szereg organizacji broniących praw człowieka i organizacji pozarządowych, takich jak Amnesty International i Human Rights Watch, jest zdania, że zmieniona ustawa wywrze niekorzystny wpływ na już restrykcyjne otoczenie niezależnego dziennikarstwa w Rosji, a tym samym jeszcze bardziej podważy wolność wypowiedzi; mając na uwadze, że ustawa ta godzi w wysokiej jakości media niezależne od struktur rządowych lub prorządowych, które to media współpracują z wieloma korespondentami rosyjskimi w całym kraju i są niejednokrotnie jedynym źródłem wiarygodnych informacji oraz stanowią alternatywę dla mediów państwowych w regionach oddalonych; ustawa ta utrudnia im pracę oraz utrudnia dostęp do bezstronnych doniesień medialnych;
- H. mając na uwadze, że ograniczenia ustawodawcze oraz ukierunkowane postępowania z mocy prawa przeciwko obcym agentom w Rosji przybrały w ostatnich miesiącach bardziej represyjne formy, co prowadzi do zawężenia dostępu mediów i społeczeństwa obywatelskiego do niezależnego finansowania, a tym samym niszczy ich reputację i utrudnia ich działalność, ograniczając korzystanie z podstawowych wolności i redukując pole działania niezależnych podmiotów i dysydentów w Rosji;
- I. mając na uwadze, że ustawa o obcych agentach jest częścią szerszej kampanii zmierzającej do stłumienia różnic zdań, opozycji oraz społeczeństwa obywatelskiego w całej Rosji; mając na uwadze, że kurcząca się przestrzeń dla niezależnego społeczeństwa obywatelskiego Rosji pozwala na wydatniejszą obecność zależnych, powołanych przez rząd organizacji pozarządowych; mając na uwadze, że rząd rosyjski wykorzystuje te organizacje, by propagować własną politykę, stwarzając jednocześnie pozory istnienia niezależnego społeczeństwa obywatelskiego;
- J. mając na uwadze, że omawiana ustawa uderza jak dotąd głównie w organizacje pozarządowe; mając na uwadze, że na mocy tej ustawy za obcych agentów uznaje się ogółem ok. 80 organizacji pozarządowych, w tym prawie wszystkie wiodące organizacje pozarządowe w Rosji; mając na uwadze, że 49 rosyjskich organizacji pozarządowych odwołało się do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, twierdząc że ustawa o obcych agentach narusza szereg praw człowieka, w tym prawo do wolności wypowiedzi i zrzeszania się, a także w akcie protestu przeciwko jakości prawa i prześladowaniu ich za niezarejestrowanie się jako obcy agenci oraz przeciwko nadmiernej kontroli ze strony państwa;
- K. mając na uwadze, że począwszy od 2014 r. w wykazie obcych agentów przymusowo umieszczono dziesiątki organizacji działających na rzecz ochrony środowiska, pomimo że Trybunał Konstytucyjny Federacji Rosyjskiej wyraźnie wykluczył grupy środowiskowe z zakresu tej ustawy; mając na uwadze, że wiele grup dotkniętych przepisami ustawy musiało się rozwiązać, aby uniknąć etykiety obcego agenta lub

dlatego, że nie były w stanie zapłacić grzywny;

- L. mając na uwadze, że w ostatnim dziesięcioleciu pojawiła się wysoce niepokojąca globalna tendencja, w której coraz większa liczba państw wprowadza i stosuje przepisy mające na celu ingerencję w prawo do wolności wypowiedzi, co obejmuje wolność otrzymywania i przekazywania informacji i idei bez ingerencji władz publicznych i bez względu na granice, a także wolność zgromadzeń i wolność zrzeszania się; mając na uwadze, że takie przepisy utrudniają również pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego oraz osób prywatnych;
 - M. mając na uwadze, że Europejski Trybunał Praw Człowieka podkreślił w wielu wyrokach, iż rola publicznego nadzorca, którą odgrywają organizacje pozarządowe, ma zasadnicze znaczenie dla społeczeństwa demokratycznego i jest równie ważna jak rola mediów;
 - N. mając na uwadze, że zasadny cel, jakim jest zapewnienie przejrzystości organizacji pozarządowych otrzymujących finansowanie zagraniczne, nie może uzasadniać środków ograniczających działalność organizacji pozarządowych, które są aktywne w obszarze demokracji, praw człowieka i praworządności;
1. wzywa władze rosyjskie do natychmiastowego uchYLENIA ustawy o obcych agentach i dostosowania obowiązujących przepisów do rosyjskiej konstytucji i zobowiązań Rosji wynikających z prawa międzynarodowego; wzywa Federację Rosyjską, aby zaprzestała celowego tworzenia atmosfery wrogiej społeczeństwu obywatelskiemu i w związku z tym potępia stosowanie ustawy o obcych agentach jako środka służącego tłumieniu działalności organizacji społeczeństwa obywatelskiego, które współpracują z międzynarodowymi darczyńcami lub wyrażają opinie polityczne, i nękanii ich;
 2. potępia zatwierdzone niedawno zmiany do ustawy o obcych agentach, które znacznie poszerzają jej zakres i pozwolą piętnować ludzi jako „obcych agentów”, łamiąc tym samym ich prawa człowieka, w szczególności wolność wypowiedzi i zrzeszania się, a także ich prawa obywateli, ograniczając możliwości angażowania się i uczestnictwa w rosyjskim społeczeństwie obywatelskim oraz stwarzając zagrożenie dla ich osobistego bezpieczeństwa w wyniku takiego napiętnowania;
 3. potępia nieustające wysiłki władz rosyjskich zmierzające do ograniczenia debaty online i offline oraz niezależnego dziennikarstwa; przypomina im, że wolność słowa jest podstawowym prawem człowieka, które wzmacnia wszystkie inne prawa człowieka, i umożliwia rozwój i postęp społeczeństwa; wzywa Federację Rosyjską, aby dostrzegła pozytywny wpływ dynamicznego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego na kondycję demokracji i społeczeństwa;
 4. uważa, że ta ustawa oraz zbyt częste stosowanie grzywien i sankcji wobec mediów, organizacji praw człowieka i społeczeństwa obywatelskiego to celowe działania mające zmusić te podmioty do skoncentrowania zasobów na opłacaniu grzywien i kosztów obrony sądowej, a tym samym ograniczyć wolność słowa; wyraża głębokie zaniepokojenie atakami na organizacje i obrońców praw człowieka, co przyczynia się do pogorszenia sytuacji w zakresie praw człowieka w Rosji; potępia między innymi

rozwiązanie ważnego z historycznego punktu widzenia Ruchu Praw Człowieka;

5. wyraża zaniepokojenie z powodu ryzyka selektywnego stosowania prawa wobec konkretnych osób, w szczególności niezależnych dziennikarzy i działaczy opozycji politycznej, ze względu na brak jasnych kryteriów, a także z powodu braku pewności prawa w odniesieniu do przyczyn i konsekwencji jego stosowania wobec zwykłych obywateli; wzywa władze rosyjskie, aby ustanowiły jasne, spójne, jednolite i zgodne z europejskimi i międzynarodowymi standardami ramy działalności organizacji niekomercyjnych (organizacji pozarządowych), w których to ramach w szczególności zastosują jasne definicje, będą unikać stygmatyzującego języka, np. określeń takich jak „obcy agenci”, lub dyskryminujących przepisów dotyczących źródeł finansowania, a także uniemożliwią ściganie karne organizacji pozarządowych, mediów i blogerów lub osób prywatnych prowadzących działalność na rzecz organizacji pozarządowych lub mediów; wyraża zaniepokojenie wypieraniem niezależnych organizacji społeczeństwa obywatelskiego przez organizacje pozarządowe tworzone przez rząd; z zaniepokojeniem odnotowuje zwłaszcza sytuację Anastazji Szewczenko w Rostowie nad Donem;
6. zdecydowanie sprzeciwia się metodom stosowanym przez władze rosyjskie, polegającym na wykorzystywaniu uprawnień państwa do tłumienia wolności wypowiedzi i słowa i wzbudzaniu w ten sposób strachu w społeczeństwie; wzywa władze rosyjskie do wspierania bezstronności kanałów medialnych, w tym kanałów będących własnością rosyjskich przedsiębiorstw państwowych, oraz do poprawy bezpieczeństwa i środowiska pracy dziennikarzy w Rosji, w tym przez rozwijanie ich umiejętności zawodowych dzięki wykorzystywaniu istniejących programów międzynarodowych; podkreśla konieczność zagwarantowania dziennikarzom, których wolność pracy jest zagrożona, skutecznych procedur odwoławczych, tak aby uniknąć autocenzury;
7. wyraża uznanie i poparcie dla wszystkich osób i organizacji, które – mimo że są celem represji – nadal prowadzą legalne i pokojowe działania na rzecz praw człowieka; nalega na władze rosyjskie, aby zaprzestały wszelkiego nękania, zastraszania i ataków wymierzonych w społeczeństwo obywatelskie, media oraz organizacje i obrońców praw człowieka; potępia to, że władze Rosji nie chronią tych podmiotów przed atakami, nękaniami i zastraszaniem przez strony trzecie ani nie prowadzą bezstronnych dochodzeń w sprawie takich ataków;
8. zauważa, że w rosyjskiej ewidencji mediów zagranicznych znajduje się 10 wpisów, z których wszystkie dotyczą mediów związanych z Radiem Wolna Europa albo z Głosem Ameryki; przypomina, że rząd Rosji krytykował inne media zagraniczne za relacje o demonstracjach w tym kraju;
9. oczekuje, że wiceprzewodniczący Komisji/wysoki przedstawiciel Unii do spraw Zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Rada i Komisja będą zgłaszać zastrzeżenia co do ustawy o obcych agentach podczas kontaktów, spotkań i komunikowania się z przedstawicielami Rosji, w tym na najwyższych szczeblach, i zwraca się do nich o przedstawianie Parlamentowi sprawozdań z wymiany poglądów z władzami rosyjskimi;

10. ponawia apel do Komisji, ESDZ i państw członkowskich o dalsze ściśle monitorowanie sytuacji w zakresie praw człowieka w Federacji Rosyjskiej oraz wzywa delegaturę UE w Rosji i ambasady państw członkowskich, aby nadal śledziły przebieg postępowań sądowych, w których uczestniczą organizacje i działacze społeczeństwa obywatelskiego; ponadto wzywa wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela i ESDZ do zadbania o to, by w kontaktach z władzami rosyjskimi poruszano przypadki osób ściganych z powodów politycznych i aby przedstawiciele Rosji byli formalnie proszeni o udzielenie odpowiedzi w tych sprawach; zwraca się do wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela i ESDZ o przedstawianie Parlamentowi sprawozdań z wymiany poglądów z władzami rosyjskimi;
11. wzywa wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela, by wykorzystał wszelkie możliwości wspierania społeczeństwa obywatelskiego, które promuje wartości demokratyczne, praworządność, podstawowe wolności i prawa człowieka w Rosji oraz wzmacnia kontakty międzyludzkie z obywatelami Rosji;
12. zwraca się do państw członkowskich UE o poruszenie kwestii ustawy o obcych agentach w instytucjach Rady Europy, przede wszystkim w Komitecie Ministrów i w Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy (PACE); zwraca się do Komisji Weneckiej, aby przeanalizowała zmienioną ustawę o obcych agentach z myślą o przygotowaniu opinii prawnej i odpowiednich zaleceń; wzywa władze rosyjskie do pełnego wdrożenia wszystkich zaleceń Komisji Weneckiej Rady Europy, zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Rosji w tym zakresie; apeluje do państw członkowskich UE, by wywierały ciągłą presję na władze Rosji na forach OBWE, domagając się przestrzegania standardów OBWE dotyczących praw człowieka, demokracji, praworządności i niezawisłości sądownictwa;
13. zachęca UE, by stale wzywała Rosję do uchylecia lub zmiany wszystkich przepisów niezgodnych ze standardami międzynarodowymi; wzywa wiceprzewodniczącego/wysokiego przedstawiciela do opracowania nowej kompleksowej strategii UE-Rosja mającej na celu wzmocnienie pokoju i stabilności; potwierdza, że każdy dialog powinien opierać się na solidnych zasadach, w tym na poszanowaniu prawa międzynarodowego i integralności terytorialnej sąsiadów Rosji; podkreśla, że sankcje wobec Rosji mogą zostać zniesione jedynie wówczas, gdy Rosja będzie w pełni przestrzegać swoich zobowiązań;
14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącemu Komisji/wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Europy, Wysokiemu Komisarzowi ONZ ds. Praw Człowieka, OBWE, a także prezydentowi, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej.